Autor Guste Santini
Subota, 27 Siječanj 2001 20:20

"Večernji list" od 24. siječnja donosi na strani 34. i 35. pod naslovom: "Umjesto tereta, luke love rješenja o pretvorbi" analizira događanja u hrvatskim lukama u zadnjih desetak goditna sa dijagnozom: **nakon deset godina pretvorba hrvatskih luka vraća se na početak.**

Ne vraća se na početak jer je: u deset godina Rijeka ostala na približno istom nivou prometa, Zadar ima manji promet za gotovo trećinu, Šibenska luka je ostvarila manje od polovine prometa. Splitska luka je izgubila obilježje luke, a Ploće ostvaruju manje od petine prometa iz 1990. godine.

Dva dana potom "Jutarnji list" od 26. siječnjna na strani 9. donosi u nadnaslovu: "Poništenje pretvorbe poduzeća Luka Rijeka točka je na "i" desetogodišnje agonije hrvatskih luka". I u naslovu nastavlja: **"Promet Luke Koper i dvostruko veći nego u svim našim lukama zajedno?"**

Dan poslije "Jutarnji list" na naslovnoj strani donosi izjavu gospodina Romana Prodija, šefa europske vlade: **"Treba spojiti luke Rijeka, Trst i Kopar"** Obrazlaže svoj stav da spomenute tri luke mogu pokriti sve potrebe srednje Europe.

U prethodnoj Jugoslaviji u 1986. godini (Izvor: Statistički godišnjak Jugoslavije - 1988. godine, str. 304) premet roba u svim lukama je iznosila 34 milijona tona, a godinu dana kasnije 33 miliona tona. Kao što je znano Riječka luka je bila najznačajnija luka prethodne Jugoslavije.

Luke kao i brodograđevna industrija, u proteklih deset godina, su bili "neželjena djelaca". Do nedavno (2000. godina) brodograđevna industrija se od promašenog projekta pretvorila u prepoznatljiv hrvatski proizvod - posljedica: danas nema odgovarajućih radnika. Druga je priča da je brodograđevana industrija bila izvor deviza u prethodnoj Jugoslaviji. Jednako se to odnosi i na Luke - opet neće biti radnika. I, konačno, turizam (kojem kvalificirana radna snaga opet nedostaje) kao izvozna grana bio je "proizvođač deviza" koje su toliko nedostajale Jugoslaviji. Dovoljno se samo podsjetiti gdje i zašto je Jugobanka, tada vodeća vanskotrgovinska banka, osnivala svoje filijale.

Vratimo se temi. Kopar je uvijek - što znači i u prethodnoj Jugoslaviji - bio u centru pažnje vlada Slovenije kako bi opstao uz snažniju i komparativno prihvatljiviju Rijeku. Trud se isplatio. Ne samo da je Koparska luka "prerasla" Riječku luku već je svojim prometom postala konkurentna svim lukama u Hrvatskoj.

Nije teško zamisliti koju troškovnu prednost danas ima Koparska u odnosu na Riječku luku. Sve u deset godina. I sada bi, kobajagi, Riječka luka morala u kratkom roku taj zaostata nadoknaditi. Priča za malu djecu. Riječka luka bez jasnog određenja svog položaja u Koncepciji i strategiji razvoja Hrvatske ostat će drugorazeredna luka. Ukoliko se prihvati prijedlog gospodina Prodija tada će postati "filijala" koja će zbog političkih razloga biti potrebna - i ništa više.

Opet slovenski poučak. Čitatelji ovih stranica će me možda nazvati slovenofilom. Jasno da je to kriva predodžba. Radi se naprosto o činjenici da ljudi znaju što hoće i kako željeno ostvariti.

Dobro to rade; ja im "zavidim" i žalim da Hrvatska od pomorske orijentacije ima tek političku parolu. Nije to problem luka; to je problem neidentificiranja razvojne šanse Hrvatske kao pomorske zemlje. U tom sam smislu i definirao naslov kao što ga je čitalac mogao pročitati - pitanje - prijekor svima nama.

Vlast od početka 2000. godine to nije učinila sa jadranskom orijentacijom. Međutim, jednako tako, vlast od početka 2000. godine nije izmjenila to i takvo stanje. Hrvatsku nije oguće identificirati kao komparativni potencijal bez realne valorizacije obale. Nema hrvatskog razvoja bez valorizacije ekonomskog potencijala otoka. Oni su blagodat oni nisu prokletstvo. Eto zašto treba Koncepcija i strategija razvoja. Nije to supstitut tržištu već osmišljeno korištenje tržišnih silnica kako bi se dinamiziirao razvoj. Jednako je tako i sa Slavonijom. Očito se bavimo "krpanjem" proračuna što znači: kako danas preživiti?

Da ne duljim. Hrvatska ima svoju zelenu i plavu magistralu. To je relevantan resurs. Na tim područjima Hrvatska je imala znanja. Nakon deset godina pitanje je koliko je to znanje još upotrebljivo. Ako ga više nemamo - kupimo ga! Nemojmo tako vrijedne resurse ignorirati. To nam naša djeca sigurno neće oprostiti.